

Regeling van het College voor Toetsen en Examens van 16 oktober 2015, nummer CvTE-15.02096, houdende wijziging van de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2016 en de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2017.

Het College voor Toetsen en Examens,

Gelet op artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel g van de Wet College voor toetsen en examens;

Besluit:

ARTIKEL I WIJZIGING VAN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2016

De bijlage 1 bij de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2016 wordt als volgt gewijzigd:

A

Bijlage 1A, paragraaf 3.4 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 1 bij deze regeling.

B

Bijlage 1A, paragraaf 3.5 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 2 bij deze regeling.

C

Bijlage 1A, paragraaf 4.2 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 3a bij deze regeling.

D

Bijlage 1B, paragraaf 4.1 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 4 bij deze regeling.

ARTIKEL II WIJZIGING VAN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2017

De bijlage 1 bij de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2017 wordt als volgt gewijzigd:

A

Bijlage 1A, paragraaf 3.4 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 1 bij deze regeling.

B

Bijlage 1A, paragraaf 3.5 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 2 bij deze regeling.

C

Bijlage 1A, paragraaf 4.2 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 3b bij deze regeling.

D

Bijlage 1B, paragraaf 4.1 wordt vervangen door een nieuwe paragraaf als opgenomen in bijlage 4 bij deze regeling.

ARTIKEL III INWERKINGTREDING

Deze regeling treedt in werking voor wat met ingang van de dag na plaatsing in de Staatscourant.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst

*Het College voor Toetsen en Examens,
de voorzitter,
P.J.J. Hendrikse*

BIJLAGE 1 BIJ DE REGELING VAN HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS VAN 16 OKTOBER 2015, NUMMER CVTE-15.02096, HOUDENDE WIJZIGING VAN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2016 EN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2017

3.4. rekenmachine

Bij wiskunde KB en GL/TL, nask 1 KB en GL/TL, nask 2 GL/TL en bij de cspe's GL voor bouw-breed, bouwtechniek-metselen, bouwtechniek-timmeren, bouwtechniek-schilderen en bouwtechniek-fijnhoutbewerking moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen tevens beschikken over toetsen voor pi, x tot de y° macht, x kwadraat, $1/x$ en sin/cos/tan in graden (en hun inversen).

Bij wiskunde BB moet de rekenmachine naast de grondbewerkingen beschikken over toetsen voor x kwadraat en (tweedemachts) worteltrekken.

Bij alle overige vakken zijn de grondbewerkingen optellen, aftrekken, vermenigvuldigen en delen voldoende. Meer mogelijkheden mag, maar:

de rekenmachine mag niet één of meer van de volgende eigenschappen hebben: lichtnetaansluiting tijdens het examen, opladen tijdens het examen, schrijffrol, alarm of ander geluid, alfanumeriek (letters op scherm)*, grafieken weergeven, zend- of ontvanginstallatie.

Meerregeligheid van het scherm wordt in de criteria niet genoemd. Dit houdt in dat een meerregelige machine niet is verboden als hij aan de overige criteria voldoet. Wel is het zo dat de meerregelige machines mogelijkheden hebben die bij de eenregelige ontbreken, zoals het maken van tabellen. Bij de huidige centrale examens is niet gebleken is dat die extra mogelijkheden de kandidaat voordeel bieden.

Ook bij de digitale centrale examens is de rekenmachine een toegestaan hulpmiddel.

* Bedoeld is dat er geen teksten kunnen worden ingevoerd of uitgelezen, zoals bijvoorbeeld met de mobiele telefoon wel kan. De letters 'sin' als afkorting van sinus worden in dit verband dus niet als alfanumeriek beschouwd.

BIJLAGE 2 BIJ DE REGELING VAN HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS VAN 16 OKTOBER 2015, NUMMER CVTE-15.02096, HOUDENDE WIJZIGING VAN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2016 EN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2017

3.5. informatieboek bij nask 1 en nask 2

Bij het centraal examen nask 1 in alle leerwegen en nask 2 in de gemengde en theoretische leerweg heeft de kandidaat op het centraal examen informatiemateriaal nodig. Goedgekeurd zijn: Voor BB: BINAS vmbo-basis, informatieboek nask 1 (2e editie, ISBN 978-90-01-80067-3)

Voor KB en GL/TL: BINAS vmbo-kgt, informatieboek voor nask 1 en nask 2 (2e editie, ISBN 978.90.01.80069.7)

Voor deze edities van Binas zijn errata uitgegeven. Zie voor deze errata de site www.noordhoffuitgevers.nl (zoekterm errata Binas). Het is toegestaan deze fouten in Binas te verbeteren.

BIJLAGE 3A BIJ DE REGELING VAN HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS VAN 16 OKTOBER 2015, NUMMER CVTE-15.02096, HOUDENDE WIJZIGING VAN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2016 EN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2017

4.2. computer

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor alle kandidaten. De school kan het ook toestaan voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vmbo GL/TL, de papieren centrale examens Nederlands vmbo BB en KB en Engels vmbo GL/TL dient de spellingcontrole uitgeschakeld te zijn.

Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld.

Bovenstaande regels gelden ook (bij de centrale examens waarbij spelling wordt beoordeeld) indien een kandidaat van de tekstverwerker gebruik maakt vanwege zijn beperking. Ook dan dient de spellingcontrole te worden uitgeschakeld. Dit geldt voor zowel kandidaten met een visuele of fysieke beperking als voor dyslectische kandidaten. Ook bij speciale schrijfsoftware voor dyslectische leerlingen mag de spellingcontrole niet worden gebruikt.

Als een kandidaat bijvoorbeeld vanwege zware dyslexie niet goed kan schrijven zonder de ondersteuning van spellingcontrole, dan kan de school de volgende oplossing hanteren:

De spellingcontrole mag worden ingeschakeld, voor spellingfouten moet de maximale aftrek worden toegepast ongeacht het aantal gemaakte spellingfouten. Van dit extra hulpmiddel moet melding worden gedaan aan de inspectie en het gebruik moet vermeld worden op het procesverbaal.

Bij het centraal examen Nederlands vmbo GL/TL en bij de papieren centrale examens Nederlands vmbo BB en KB geldt als de spellingcontrole is ingeschakeld: de twee punten voor spellingsfouten worden afgetrokken van de maximale score voor taalgebruik. Deze score is dan dus maximaal 2. Op deze maximale score wordt de aftrek toegepast voor de overige aspecten van taalgebruik zoals vermeld in het correctievoorschrift, waaronder hoofdlettergebruik en interpunctie. Omdat voor spelling al de maximale aftrek is toegepast, zijn de spelfouten die met spellingcontrole worden gemaakt, niet meer relevant.

Bij het centraal examen Engels vmbo GL/TL geldt als de spellingcontrole is ingeschakeld: het maximale aantal punten voor taalverzorging (voor de verdubbeling) wordt verlaagd van 4 naar 3. Eventuele met spellingcontrole gemaakte spelfouten leiden niet tot meer aftrek.

Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computerexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is o.m. een (papieren) woordenboek toegestaan.

Op www.hetcvte.nl/publicaties/overig staan aanwijzingen voor scholen die de computer als schrijfgerei willen inzetten.

BIJLAGE 3B BIJ DE REGELING VAN HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS VAN 16 OKTOBER 2015, NUMMER CVTE-15.02096, HOUDENDE WIJZIGING VAN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2016 EN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2017

4.2. computer

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor alle kandidaten. De school kan het ook toestaan voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vmbo GL/TL en de papieren centrale examens Nederlands vmbo BB en KB dient de spellingcontrole uitgeschakeld te zijn. Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld.

Bovenstaande regels gelden ook (bij de centrale examens waarbij spelling wordt beoordeeld) indien een kandidaat van de tekstverwerker gebruik maakt vanwege zijn beperking. Ook dan dient de spellingcontrole te worden uitgeschakeld. Dit geldt voor zowel kandidaten met een visuele of fysieke beperking als voor dyslectische kandidaten. Ook bij speciale schrijfssoftware voor dyslectische leerlingen mag de spellingcontrole niet worden gebruikt.

Als een kandidaat bijvoorbeeld vanwege zware dyslexie niet goed kan schrijven zonder de ondersteuning van spellingcontrole, dan kan de school de volgende oplossing hanteren: De spellingcontrole mag worden ingeschakeld, voor spellingfouten moet de maximale aftrek worden toegepast ongeacht het aantal gemaakte spellingfouten. Van dit extra hulpmiddel moet melding worden gedaan aan de inspectie en het gebruik moet vermeld worden op het procesverbaal.

Bij het centraal examen Nederlands vmbo GL/TL en bij de papieren centrale examens Nederlands vmbo BB en KB geldt als de spellingcontrole is ingeschakeld: de twee punten voor spellingsfouten worden afgetrokken van de maximale score voor taalgebruik. Deze score is dan dus maximaal 2. Op deze maximale score wordt de aftrek toegepast voor de overige aspecten van taalgebruik zoals vermeld in het correctievoorschrift, waaronder hoofdlettergebruik en interpunctie. Omdat voor spelling al de maximale aftrek is toegepast, zijn de spelfouten die met spellingcontrole worden gemaakt, niet meer relevant.

Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computerexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is o.m. een (papieren) woordenboek toegestaan.

Op www.hetcvte.nl/publicaties/overig staan aanwijzingen voor scholen die de computer als schrijfgerei willen inzetten.

BIJLAGE 4 BIJ DE REGELING VAN HET COLLEGE VOOR TOETSEN EN EXAMENS VAN 16 OKTOBER 2015, NUMMER CVTE-15.02096, HOUDENDE WIJZIGING VAN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2016 EN DE REGELING TOEGESTANE HULPMIDDELEN VOOR DE CENTRALE EXAMENS VO 2017

4.1. computer

Bij alle schriftelijke examens is de computer toegestaan als schrijfgerei. De school kan dat toestaan voor alle kandidaten. De school kan het ook toestaan voor speciale groepen kandidaten, bijvoorbeeld de dyslectische kandidaten. De spellingcontrole mag zonder meer worden gebruikt bij centrale examens waarbij de spelling niet wordt beoordeeld.

Als de computer als schrijfgerei wordt ingezet bij de centrale examens Nederlands vwo en havo dient de spellingcontrole uitgeschakeld te zijn. Als de computer als schrijfgerei wordt gebruikt is het van belang dat kandidaten geen toegang hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een digitale atlas of een digitaal woordenboek), en moet ook o.m. de opslag (bijvoorbeeld uitprinten) worden geregeld.

Bovenstaande regels gelden ook (bij de centrale examens waarbij spelling wordt beoordeeld) indien een kandidaat van de tekstverwerker gebruik maakt vanwege zijn beperking. Ook dan dient de spellingcontrole te worden uitgeschakeld. Dit geldt voor zowel kandidaten met een visuele of fysieke beperking, als voor dyslectische kandidaten. Ook bij speciale schrijfsoftware voor dyslectische leerlingen mag de spellingcontrole niet worden gebruikt.

Als een kandidaat bijvoorbeeld vanwege zware dyslexie niet goed kan schrijven zonder de ondersteuning van spellingcontrole, dan kan de school de volgende oplossing hanteren: De spellingcontrole mag worden ingeschakeld, voor spellingfouten moet de maximale aftrek worden toegepast ongeacht het aantal gemaakte spellingfouten. Van dit extra hulpmiddel moet melding worden gedaan aan de inspectie en het gebruik moet vermeld worden op het proces-verbaal.

Bij het centraal examen Nederlands havo en vwo wordt volgens deze regel bij gebruik van de spellingcontrole de maximale aftrek van 4 punten toegepast.

Bij elke inzet van de computer geldt tevens onverkort de lijst van toegestane hulpmiddelen. Met andere woorden: ook naast een computerexamen of voor een kandidaat die schrijft op de computer, is o.m. een (papieren) woordenboek toegestaan.

Op www.hetcvte.nl/publicaties/overig staan aanwijzingen voor scholen die de computer als schrijfgerei willen inzetten.

TOELICHTING

bij de Regeling van het College voor Toetsen en Examens van 16 oktober 2015, nummer CvTE-15.02096, houdende wijziging van de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2016 en de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2017.

De bijlagen bij de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2016 en de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2017 worden op onderdelen gewijzigd. De aanpassing betreft de paragrafen *3.4 rekenmachine*, *3.5 informatieboekbij nask1 en nask2* en *4.2 computer* van bijlage 1A (vmbo) en paragraaf *4.1 computer* van bijlage 1B (havo/vwo).

wijziging

De computer als schrijfgerei is een toegestaan hulpmiddel bij de centraal schriftelijke examens (cse's). Dat geldt onverkort. In de nieuwe onderdelen bij de regelingen wordt thans uiteengezet dat de spellingcontrole niet mag worden gebruikt bij de cse's waarin de kandidaat mede beoordeeld wordt op een juiste spelling. In het examenjaar 2016 betreft dit de cse's Nederlands vwo, Nederlands havo, Nederlands GL/TL, Nederlands KB (papier), Nederlands BB (papier) en Engels GL/TL. In het examenjaar 2017 maakt de schrijfpodracht geen deel meer uit van het cse Engels GL/TL en betreft dit alleen de genoemde cse's Nederlands.

aanleiding

In het centraal examen Nederlands havo en vwo, vanaf 2016, wordt op verzoek van de Tweede Kamer ook de spelling beoordeeld. Dit heeft geleid tot een heroverweging van het gebruik van de computer als schrijfgerei bij alle centrale schriftelijke examens waarin de kandidaat mede op spelling wordt beoordeeld.

overige wijzigingen

De eisen waaraan een rekenmachine bij het centraal examen wiskunde BB moet voldoen zijn aangepast aan de gegroeide praktijk. Tevens is de passage van aanbrengen van correcties in het Binas in het vmbo onderdeel (bijlage 1A van de regelingen) bij de regelingen gehomogeniseerd met de overeenkomende tekst in het havo/vwo deel (bijlage 1B van de regelingen).

Artikelsgewijs

Artikel I onderdeel A en artikel II onderdeel A

Hiermee wordt de gegroeide praktijk geregeld dat de rekenmachine bij het centraal examen wiskunde BB naast de grondbewerkingen moet beschikken over toetsen voor x kwadraat en (tweedemachts) worteltrekken.

Artikel I onderdeel B en artikel II onderdeel B

Evenals in vwo en havo bij Binas geldt, wordt nu voor het vmbo geregeld dat fouten in Binas verbeterd mogen worden, voor zover deze fouten via errata door de uitgever zijn rechtgezet.

Artikel I onderdeel C en artikel II onderdeel C

Hiermee wordt geregeld dat de spellingcontrole (bij inzet van de computer als schrijfgerei) niet mag worden gebruikt bij de cse's Nederlands GL/TL, Nederlands KB (papier), Nederlands BB (papier) en Engels GL/TL. Bij de overige cse's vmbo waarbij de computer als schrijfgerei wordt gebruikt mag de spellingcontrole wel aanstaan.

Artikel I onderdeel D en artikel II onderdeel D

Hiermee wordt geregeld dat de spellingcontrole (bij inzet van de computer als schrijfgerei) niet mag worden gebruikt bij de cse's Nederlands vwo en Nederlands havo. Bij de overige cse's vwo en havo

---

waarbij de computer als schrijfgerei wordt gebruikt mag de spellingcontrole wel aanstaan.

*Het College voor Toetsen en Examens,
de voorzitter,
P.J.J. Hendrikse*